

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH
PRÁVNICKÁ FAKULTA

KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA 2025, IX. ročník

Hlavná sekcia 1: **Umelá inteligencia – výzva pre trestné právo**
Podsekcia 1: **Extrémizmus v optike kriminológie, viktimológie a kriminalistiky**
Podsekcia 2: **Tvorba a nástroje trestnej politiky**

Zborník vedeckých príspevkov z celoštátnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou

KOŠICE CRIMINAL LAW DAYS 2025, IX.

Main section : **Artificial Intelligence – A Challenge for Criminal Law**
Subsection 1: **Extremism Through the Lens of Criminology, Victimology, and Criminalistics**
Subsection 2: **Development and Instruments of Criminal Policy**

The Collection of scientific contributions nationwide interdisciplinary scientific conference with international participation

Košice, 18.-19.06.2025

Sergej Romža, Lukáš Michal'ov, Michaela Ema Mauerová (eds.)

Košice 2025

KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA 2025, IX. ročník

Hlavná sekcia 1: **Umelá inteligencia – výzva pre trestné právo**

Podsekcia 1: **Extrémizmus v optike kriminológie, viktimológie a kriminalistiky**

Podsekcia 2: **Tvorba a nástroje trestnej politiky**

Zborník vedeckých príspevkov z celoštátnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konajúcej sa dňa 18.-19.06.2025 organizovanej Katedrou trestného práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

Táto publikácia vznikla s podporou a je výstupom riešenia výskumného projektu VEGA č. 1/0333/23 Eliminácia rasizmu, xenofóbie a ostatných foriem intolerancie prostriedkami trestného práva a VEGA č. 1/0498/24 Tvorba a nástroje trestnej politiky.

Zostavovatelia:

prof. JUDr. Sergej Romža, PhD.

JUDr. Lukáš Michal'ov, PhD. mult.

JUDr. Michaela Ema Mauzerová

Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra trestného práva

Recenzenti:

prof. JUDr. Věra Kalvodová, Dr.

Vedúca katedry; Katedra trestného práva, Právnická fakulta Masarykovej Univerzity v Brně, Veveří 158/70, 611 80 Brno – střed, Česká republika,

e-mail: Vera.Kalvodova@law.muni.cz

JUDr. Miroslav Baňacký, PhD.,

Sudca Krajského súdu v Košiciach, Štúrova 29, 04110 Košice,

miroslav.banacky@justice.sk

Tento text je publikovaný pod licenciou CC BY NC ND Creative Commons Attribution-NonCommercial-No-derivates 4.0 („Uveďte pôvod – Nepoužívajte komerčne - Nespracováajte“)

Za odbornú a jazykovú stránku publikácie zodpovedajú autori jednotlivých príspevkov. Rukopis neprešiel redakčnou ani jazykovou úpravou.

Dostupné od: 17.12.2025

Umiestnenie: www.unibook.upjs.sk

DOI: <https://doi.org/10.33542/KDT-0479-8>

ISBN 978-80-574-0479-8 (e-publikácia)

SPONZORI

ADVOKÁTSKA
SLOVENSKÁ
KOMORA

MARJÁK, FERENCI
& PARTNERS

ETL
GLOBAL

The logo for ETL GLOBAL features the text 'ETL' in a bold, white, sans-serif font above the word 'GLOBAL' in a smaller, white, sans-serif font. Both are set against a red background that is a trapezoid, wider at the top and tapering towards the bottom right.

OBSAH

Hlavná sekcia: Umelá inteligencia – výzva pre trestné právo

SOUČASNOST A PERSPEKTIVY UMĚLÉ INTELIGENCE V TRESTNÍM PRÁVU HMOTNÉM A PROCESNÍM

THE PRESENT AND FUTURE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SUBSTANTIVE AND
PROCEDURAL CRIMINAL LAW

Vladimír Smejkal12

ETICKÝ POHLED NA UMĚLOU INTELIGENCI V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

ETHICAL PERSPECTIVE ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Petr Angyalossy33

OD SCIENCE – FICTION R.U.R. PO TRESTNOPRÁVNĚ ASPEKTY AI (UMELEJ INTELIGENCIE)

FROM SCIENCE – FICTION R.U.R. TO CRIMINAL ASPECTS OF AI (ARTIFICIAL
INTELLIGENCE)

Jaroslav Ivor39

SVOBODA VŮLE JAKO PŘEDPOKLAD TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI: ČLOVĚK A UMĚLÁ INTELIGENCE V TRESTNĚPRÁVNÍ PERSPEKTIVĚ

FREEDOM OF WILL AS A PREREQUISITE FOR CRIMINAL LIABILITY: HUMANS AND
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN A CRIMINAL LAW PERSPECTIVE

Jaroslav Fenyk46

ELEKTRONIZÁCIA TRESTNÉHO KONANIA V KONTEXTE DIGITALIZÁCIE A UMELEJ INTELIGENCIE ZNALECKEJ ČINNOSTI V TRESTNOM KONANÍ

ELECTRONIFICATION OF CRIMINAL PROCEEDINGS IN THE CONTEXT OF DIGITISATION
AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE OF EXPERTISE IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Jaroslav Klátik

Adrián Vaško

Jozef Michalko67

TRESTNÉ PRÁVO V ÉRE UMELEJ INTELIGENCIE

CRIMINAL LAW IN THE ERA OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Margita Prokejinová75

UMĚLÁ INTELIGENCE V ROZHODOVACÍM PROCESU SOUDŮ: RIZIKA A PŘÍNOSY PŘI UKLÁDÁNÍ TRESTŮ

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN JUDICIAL DECISION-MAKING: RISKS AND BENEFITS IN
SENTENCING

Jana Tlapák Navrátilová

Ingrid Galovcová82

VYUŽITIE UMELEJ INTELIGENCIE V ODHAĽOVANÍ PRIESTUPKOV A PRI ICH PREJEDNÁVANÍ

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DETECTING ADMINISTRATIVE OFFENCES AND IN THEIR ADJUDICATION

Tibor Seman92

VZDÁLENÁ BIOMETRICKÁ IDENTIFIKACE OSOB V REÁLNÉM ČASE – TEORIE A PRAXE ČESKÉ REPUBLIKY

REMOTE BIOMETRIC IDENTIFICATION OF PERSONS IN REAL TIME – THEORY AND PRACTICE IN THE CZECH REPUBLIC

Marek Dvořák.....106

TRESTNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOBV SOUVISLOSTI S VÝVOJEM, ŠÍŘENÍM A VYUŽÍVÁNÍM UMĚLÉ INTELIGENCE

CORPORATE CRIMINAL LIABILITY IN CONNECTION WITH THE DEVELOPMENT, DISSEMINATION AND USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE

Miroslav Uříčar.....116

KRIMINALIZACE VÝROBY A ŠÍŘENÍ DEEPPFAKE DĚL V ČESKÉ REPUBLICCE

CRIMINALIZATION OF PRODUCTION AND DISTRIBUTION OF DEEPPFAKE WORKS IN THE CZECH REPUBLIC

Petr Ráliš125

K MOŽNOSTEM VYUŽITÍ GENERATIVNÍ UMĚLÉ INTELIGENCE PŘI REKOGNICI

ON THE POSSIBILITIES OF USING GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EYEWITNESS LINEUP

Daniel Oborák132

VYUŽITELNOSTĚ UMELEJ INTELIGENCIE V KONTEXTE SOFT LAW RADY EURÓPY

The applicability of artificial intelligence in the context of the Council of Europe's soft law

Tomáš Šefčík139

VÝZNAM UMELEJ INTELIGENCIE V PROCESSE PROFILÁCIE PÁCHATEĽOV TRESTNÝCH ČINOV V KONTEXTE BEHAVIORÁLNEHO A PSYCHOLOGICKÉHO MODELU PROFILOVANIA

THE SIGNIFICANCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE OFFENDER PROFILING PROCESS IN THE CONTEXT OF BEHAVIORAL AND PSYCHOLOGICAL PROFILING MODELS

Dávid Priščák146

UMELÁ INTELIGENCIA – DOBRÝ SLUHA?

AI – A GOOD SERVANT?

Simona Ferenčíková

Marko Mašan.....154

UMELÁ INTELIGENCIA AKO NÁSTROJ V TRESTNOM PRÁVE: PERSPEKTÍVY A LIMITY

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A TOOL IN CRIMINAL LAW: PERSPECTIVES AND LIMITATIONS

Rebeka Puchalla..... 170

RIZIKÁ A LIMITY VYUŽITIA UMELEJ INTELIGENCIE PRI ROZHODOVANÍ SÚDU NA HLAVNOM POJEDNÁVANÍ

RISKS AND LIMITATIONS OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN JUDICIAL DECISION-MAKING AT THE MAIN HEARING

Miroslav Majerník..... 179

VYUŽITIE UMELEJ INTELIGENCIE PRI VYŠETROVANÍ EKONOMICKEJ TRESTNEJ ČINNOSTI

USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE INVESTIGATION OF ECONOMIC CRIME

Vladimír Petrila..... 194

APLIKOVATELNOSŤ SÚČASNÝCH INFORMAČNÝCH TECHNOLOGIÍ ZALOŽENÝCH NA AI VO VYBRANÝCH OBLASTIACH TRESTNÉHO KONANIA

APPLICABILITY OF CURRENT AI-BASED INFORMATION TECHNOLOGIES IN SELECTED AREAS OF CRIMINAL PROCEEDINGS

Matej Biroš..... 203

VYUŽITIE UMELEJ INTELIGENCIE PODOZRIVOU OSOBOU V TRESTNOM KONANÍ: NÁSTROJ OBRANY ALEBO NOVÁ FORMA MANIPULÁCIE DŮKAZOV?

USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE BY A SUSPECT IN CRIMINAL PROCEEDINGS: A TOOL OF DEFENSE OR A NEW FORM OF EVIDENCE MANIPULATION?

Barbora Filičková..... 213

UMELÁ INTELIGENCIA V SLUŽBÁCH PÁCHATEĽOV ALEBO VYŠETROVATEĽOV?

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE SERVICE OF OFFENDERS OR INVESTIGATORS?

Alexander Pezlar..... 224

MOŽNOSTI VYUŽITIA UMELEJ INTELIGENCIE PRI OCHRANNEJ VÝCHOVE

POSSIBILITIES FOR USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SAFETY EDUCATION

Michaela Ema Mauerová..... 236

Podsekcia 1: Extrémizmus v optike kriminológie, viktimológie a kriminalistiky

EURÓPSKE ŠTANDARDY PRE SYSTÉMY TRESTNEJ JUSTÍCIE POSTIHUJÚCE TRESTNÉ ČINY Z NENÁVISTI

EUROPEAN STANDARDS FOR CRIMINAL JUSTICE SYSTEMS PUNISHING HATE CRIMES

Jozef Záhora..... 245

KONCEPCIA BOJA S EXTRÉMIZMOM V DOKUMENTOCH MINISTERSTVA VNÚTRA SR

THE CONCEPT OF COMBATING EXTREMISM IN THE DOCUMENTS OF THE MINISTRY OF THE INTERIOR OF THE SLOVAK REPUBLIC

Peter Polák256

APLIKÁCIA MATERIÁLNEHO KOREKTÍVU PRI NEOPRÁVNENOM PRECHOVÁVANÍ OMAMNEJ A PSYCHOTROPNEJ LÁTKY PO NOVELE TRESTNÉHO ZÁKONA ZÁKONOM Č. 40/2024 Z.Z.

APPLYING A MATERIAL CORRECTIVE MEASURE FOR UNAUTHORIZED POSSESSION OF NARCOTIC AND PSYCHOTROPIC SUBSTANCES AFTER THE AMENDMENT TO THE CRIMINAL CODE BY ACT NO. 40/2024 COLL.

Martin Štrkolec272

„ZÁSTUPNÝ MOTÍV“ PRI EXTRÉMISTICKÝCH TRESTNÝCH ČINOCH

“SUBSTITUTE MOTIVE” IN EXTREMIST CRIMES

Mário Cisár

Lukáš Michal'ov286

TRESTNOPRÁVNE A KRIMINOLOGICKÉ ASPEKTY MOTIVÁCIE KONANIA PÁCHATELOV TRESTNÝCH ČINOV EXTRÉMIZMU

CRIMINAL AND CRIMINOLOGICAL ASPECTS OF THE MOTIVATION BEHIND THE CONDUCT OF PERPETRATORS OF EXTREMIST CRIMES

Sergej Romža293

EXTRÉMIZMUS V ONLINE PRIESTORE : ANALÝZA LIMITOV SLOBODY PREJAVU A PRÁVNEJ ZODPOVEDNOSTI DIGITÁLNYCH PLATFORIEM

EXTREMISM IN THE ONLINE SPACE : AN ANALYSIS OF THE LIMITS OF FREEDOM OF EXPRESSION AND THE LEGAL LIABILITY OF DIGITAL PLATFORMS

Dávid Priščák304

SUBJEKTÍVNE VNÍMANIE BEZPEČIA AKO INDIKÁTOR PREVENCIE EXTRÉMIZMU: SKÚSENOSTI A NÁVRHY DE LEGE FERENDA

SUBJECTIVE PERCEPTION OF SECURITY AS AN INDICATOR OF EXTREMISM PREVENTION: EXPERIENCES AND DE LEGE FERENDA PROPOSALS

Veronika Tóthová312

EXTRÉMIZMUS A NENÁVISŤ V UZAVRETÝCH DIGITÁLNYCH KOMUNITÁCH

USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE INVESTIGATION OF ECONOMIC CRIME

Vladimír Petrila322

Alexander Pezlar322

Podsekcia 2: Tvorba a nástroje trestnej politiky

ZMENA HRANICE ŠKODY V TRESTNOM ZÁKONE A JEJ VPLYV NA POSÚDENIE TRESTNOSTI ČINU

AMENDMENT OF THE DAMAGE THRESHOLD IN THE CRIMINAL CODE AND ITS IMPACT ON THE ASSESSMENT OF CRIMINAL OFFENSE

Jozef Čentés335

MODERNIZÁCIA TRESTNÉHO PROCESU. NETRADIČNÉ CHÁPANIE PRÍPRAVNÉHO KONANIA TRESTNÉHO

MODERNIZATION OF THE CRIMINAL PROCESS. UNCONVENTIONAL UNDERSTANDING OF PRE-TRIAL CRIMINAL PROCEEDINGS

Ivan Šimovček345

NAD POSLEDNÍMI LEGISLATIVNÍMI VÝBOJI ČESKÉ TRESTNÍ POLITIKY (NĚKOLIK POZNÁMEK K NOVÉMU TRESTNÉMU ČINU NEOPRÁVNĚNÁ ČINNOST PRO CIZÍ MOC – § 318A ČESKÉHO TRESTNÍHO ZÁKONÍKU)

ON THE LATEST LEGISLATIVE DEVELOPMENTS IN CZECH CRIMINAL POLICY

(A FEW REMARKS ON THE NEW CRIMINAL OFFENCE OF UNAUTHORISED ACTIVITY FOR A FOREIGN POWER – SECTION 318A OF THE CZECH CRIMINAL CODE)

Jiří Jelínek354

OBŽALOBA PROKURÁTORA PO ZMENÁCH TRESTNÉHO PORIADKU

PROSECUTOR'S INDICTMENT AFTER CHANGES TO THE CODE OF CRIMINAL PROCEDURE

Rastislav Remeta362

CONDITIONAL RELEASE VERSUS PRESIDENTIAL PARDON SYSTEM

Anita Nagy377

KONFIŠKÁCIA MAJETKU V KONTEXTE AKTUÁLNYCH VÝZIEV TRESTNÉHO PRÁVA

CONFISCATION OF ASSETS IN THE CONTEXT OF CURRENT CRIMINAL LAW CHALLENGES

Eva Szabová
Štefan Zeman389

EURÓPSKE A ÚSTAVNÉ LIMITY TVORBY TRESTNEJ POLITIKY: POZITÍVNE ZÁVÄZKY ŠTÁTU

EUROPEAN AND CONSTITUTIONAL LIMITS OF CRIMINAL POLICY-MAKING: POSITIVE OBLIGATIONS OF THE STATE

Andrej Beleš401
Sára Zsemlyová401

PREHLIADKA ADVOKÁTSKEJ KANCELÁRIE V KONTEXTE AKTUÁLNEJ JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA.....421

SEARCH OF THE LAW OFFICE IN THE CONTEXT OF THE CURRENT JURISDICTION OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Ondrej Laciak421

PRÁVNA ÚPRAVA DETENCIE DE LEGE LATA, AKO NÁSTROJ TRESTNEJ POLITIKY

LEGAL REGULATION OF DETENTION DE LEGE LATA AS AN INSTRUMENT OF CRIMINAL POLICY

Karin Vrtíková431
Ivana Mokrá431

SVOLENÍ POŠKOZENÉHO V RÁMCI TRESTNÉHO ČINU PORUŠENÍ POVINNOSTI PŘI SPRÁVĚ CIZÍHO MAJETKU

CONSENT OF THE INJURED PARTY IN THE BREACH OF DUTY IN THE ADMINISTRATION OF ANOTHER'S PROPERTY CRIME

Miroslav Ševčík441

PŘESHraničNÍ SPOLUPRÁCE EVROPSKÝCH PověŘENÝCH ŽALOBců JAKO VÝZVA PRO TRESTNÍ POLITIKU

CROSS-BORDER COOPERATION OF EUROPEAN DELEGATED PROSECUTORS: A CHALLENGE TO CONTEMPORARY CRIMINAL POLICY

Tereza Ottová.....461

INŠTITÚT OBHAJOBNEHO VÝŠETROVANIA AKO PROSTRIEDOK POSILNENIA KONTRADIKTÓRNOSTI TRESTNÉHO KONANIA

DEFENCE INVESTIGATION AS A MEANS OF STRENGTHENING THE ADVERSARIAL NATURE OF CRIMINAL PROCEEDINGS

Agáta Bajčíková.....471

BEZPEČNOSTNÉ VÝZVY POVOJNOVÉHO PRISŤAHOVALECTVA: TRESTNÁ POLITIKA A MIGRAČNÉ NÁSTROJE V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY A EURÓPSKEJ ÚNIE

SECURITY CHALLENGES OF POST-WAR IMMIGRATION: CRIMINAL POLICY AND MIGRATION TOOLS IN THE SLOVAK REPUBLIC AND THE EUROPEAN UNION

Lukáš Bis482

ZÁKONNOSŤ AKO NÁSTROJ TRESTNEJ POLITIKY

LEGALITY AS A TOOL OF CRIMINAL POLICY

Sergej Romža.....498

NEOSVEDČENIE SA V SKÚŠOBNEJ DOBE A ODLIŠNÉ NÁSLEDKY PRI JEDNOTLIVÝCH DRUHOCH TRESTOV

FAILURE TO PERFORM DURING PROBATION AND DIFFERENT CONSEQUENCES FOR DIFFERENT TYPES OF SENTENCES

Lukáš Michalov507

Mário Cisár507

REGULÁCIA TRESTNEJ POLITIKY RÍMSKEHO IMPÉRIA ZA PRINCIPÁTU

REGULATION OF CRIMINAL POLICY IN ROMAN EMPIRE DURING THE PRINCIPATE

Vladimír Vrana515

JUDGEMENT OF THE CONSTITUTIONAL COURT AS A REASON FOR THE RENEWAL OF CRIMINAL PROCEEDINGS (ALSO IN THE CONTEXT OF THE SUBSIDIARITY OF CONSTITUTIONAL JUDICIARY ACTIVITY)

NÁLEZ ÚSTAVNÉHO SÚDU AKO DÔVOD OBNOVY TRESTNÉHO KONANIA (AJ V KONTEXTE SUBSIDIARITY ČINNOSTI ÚSTAVNÉHO SÚDNICTVA)

Lukáš Tomaš.....527

KONCEPCIA TRESTANIA V KONTEXTE AKTUÁLNEJ TRESTNEJ POLITIKY

THE CONCEPT OF PUNISHMENT IN THE CONTEXT OF CURRENT CRIMINAL POLICY

Simona Ferencíková540

Bronislava Vinerová540

***KONCEPCIA HRUBEJ NEDBANLIVOSTI V SLOVENSKOM TRESTNOM PRÁVE –
NORMATÍVNE A APLIKAČNÉ VÝCHODISKÁ***

THE CONCEPT OF GROSS NEGLIGENCE IN SLOVAK CRIMINAL LAW – NORMATIVE AND
APPLICATION FRAMEWORK

Veronika Tóthová552

OD SCIENCE – FICTION R.U.R. PO TRESTNOPRÁVNE ASPEKTY AI (UMELEJ INTELIGENCIE)

FROM SCIENCE – FICTION R.U.R. TO CRIMINAL ASPECTS OF AI (ARTIFICIAL INTELLIGENCE)

Jaroslav Ivor

Právnická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Abstrakt

Príspevok predstavuje najvýznamnejšie milníky vo vývoji umelej inteligencie. Okrem stručnej analýzy európskej legislatívy vo forme Nariadenia EÚ o AI sa zamýšľa o jej trestnoprávných aspektoch a načrtáva možné modely trestnoprávnej zodpovednosti.

Kľúčové slová: *Umelá inteligencia, AI, história vývoja AI, trestné aspekty, trestná zodpovednosť.*

Abstract

The article presents the most significant pitfalls in the development of artificial intelligence. In addition to a brief analysis of European legislation in the form of the EU AI Regulation, it reflects on its criminal aspects and outlines possible models of criminal liability.

Keywords: *Artificial intelligence, AI, history of AI development, criminal aspects, criminal liability.*

Úvod

Umelá inteligencia je v súčasnosti takmer všadeprítomná. Stáva sa každodennou súčasťou nášho života. Je jednou z najrýchlejších sa rozvíjajúcich technológií s obrovským potenciálom do budúcnosti. Umelá inteligencia je v technologickom svete označovaná aj ako AI, čo je skratka anglického slova „Artificial intelligence“ (ďalej AI). Dnešný boom AI vytvára u mnohých ilúziu, že máme do činenia s akýmsi najnovším vynálezom. To však nie je pravda. Pokusy o napodobnenie ľudskej inteligencie môžeme sledovať už niekoľko storočí.

1.

Už v staroveku filozofi diskutovali o otázkach života a smrti. Vynálezcovia začali vytvárať mechanické hračky, ktoré nazvali automatmi. V starej gréčtine automaton znamená „konanie na základe vlastnej vôle“. Aj v stredoveku filozof René Descartes rozvíjal teóriu, že jedného dňa budú stroje schopné rozmýšľať a rozhodovať sa.

Začiatkom 20. storočia začalo sci-fi autorom a vedcom vítať hlavou, či možno vytvoriť umelý mozog.

V roku 1921 mala svetovú premiéru vedecko-fantastická dráma českého spisovateľa Karla Čapka R.U.R. (skratka z Rossumovi univerzálni roboti). Autor vo svojej hre ako prvý na svete použil slovo robot. Označoval ním umelého človeka. Zároveň varuje pred negatívnymi vplyvmi techniky na ľudstvo. Dej sa odohráva v nešpecifikovanej budúcnosti, kde vynálezom robotov bol cieľ vytvoriť pre ľudí raj na zemi. Úpadkom mravov ľudia zleniveli a roboty pôvodne určené na prácu začali využívať ako vojakov pre

svoje vojny. Po vzbure robotov títo vyhlásili ľudstvu vojnu a roboti nenechali takmer nikoho prežiť. Ide teda o veľmi silný odkaz aj pre súčasnosť a budúcnosť ľudstva.

V roku 1929 japonský profesor Makoto Nishimura postavil prvého japonského robota, nazval ho Gakutensoku.

Od polovice 30. rokov minulého storočia sa diskutovalo o problémoch vytvárania zariadení schopných samostatného riešenia zložitých úloh.

Priekopnícky britský matematik a počítačový vedec v roku 1936 vyvinul tzv. Turingov stroj na dešifrovanie tajných správ nemeckých vojsk počas II. svetovej vojny. V roku 1950 Alan Turing navrhol test, neskôr známy ako Turingov test. Jeho podstatou je myšlienka: „*Ak stroj oklame človeka, aby si myslel, že je to človek, potom je inteligentný.*“ Turing je dodnes považovaný za otca umelej inteligencie.

V roku 1942 americký spisovateľ Isaac Asimov, známy najmä svojimi sci-fi románmi prvýkrát predstavil tzv. Zákony robotiky. Tieto zákony sú pravidlá, ktorými by sa mali roboti riadiť, aby sa neobrátili proti ľuďom.

1. Robot nesmie ublížiť človeku alebo svojou nečinnosťou dopustiť, aby mu bolo ublížené.
2. Robot musí poslúchať človeka, okrem prípadov, keď je to v rozpore s prvým zákonom.
3. Robot sa musí chrániť pred poškodením, okrem prípadov, keď je to v rozpore s prvým alebo druhým zákonom.)

V roku 1956 sa na Dartmouth College konala tzv. Dartmouthská konferencia, ktorá je považovaná za kľúčovú udalosť, ktorá definuje umelú inteligenciu ako novú oblasť vedy. Vedci ako Mc Carthy, Minsky, Shannon a ďalší boli neskôr uznaní za zakladateľov AI ako vedy.

V roku 1959 založili John McCarthy a Marvin Minsky na Massachusettskej univerzite laboratórium umelej inteligencie (MIT AI Lab), ktoré financovala vláda USA a verila, že výskum AI jej pomôže v studenej vojne.

V roku 1986 vynašiel Ernst Dickmanns v Nemecku prvé autonómne vozidlo vybavené počítačovým systémom a senzormi na snímanie okolia.

Deep Blue vyvinutý spoločnosťou IBM sa v roku 1997 zapísal do histórie, keď ako prvý počítač porazil úradujúceho majstra sveta v šachu Garryho Kasparova v zápase na šesť hier. Zápas ukázal potenciál AI prekonať ľudských expertov v konkrétnych doménach.

V roku 2004 NASA vyslala na Mars dva rovery s názvom Spirit Opportunity a Curiosity, ktoré predstavovali významný míľnik v oblasti AI a robotiky. Tieto rovery vybavené sofistikovanými navigačnými systémami vykonávali vedecké výskumy, robili nezávislé rozhodnutia, aby sa vyhli prekážkam a identifikovali body záujmu. Ďalšie vesmírne misie v rokoch 2004 až 2012 demonštrovali praktické aplikácie AI v autonómnych systémoch a priniesli vedecké objavy v mimozemských prostrediach.

V roku 2014 Amazon uviedol na trh Alexu – inteligentného hlasového asistenta s umelou inteligenciou, ktorý dokáže rozpoznávať hlasové príkazy, odpovedať na otázky, vykonávať úlohy a ovládať smart domácnosť.

V roku 2016 AlphaGo vyvinutý spoločnosťou DeepMind porazil Lee Sedola, jedného z najlepších svetových hráčov v hre Go. AI demonštroval potenciál zvládnuť veľmi zložité úlohy a riešiť problémy, o ktorých sa myslelo, že sú mimo dosahu strojov.

V roku 2016 Hanson Robotics vytvoril humanoidného robota menom Sophia, ktorý bol prvým vytvoreným robotom s reálnym ľudským vzhľadom a schopnosťou vidieť,

vtipkovať, komunikovať, ako aj replikovať emócie. Vďaka inovatívnej AI a schopnostiam sa Sophia stala celosvetovým fenoménom objavujúcim sa v rôznych talk show.

Od roku 2018 sa na väčšine univerzít sveta vyučuje predmet Umelá inteligencia.

V roku 2022 bolo spoločnosťou Open AI uvedená na trh prelomová konverzačná AI, ktorá umožňuje prirodzené a dynamické interakcie medzi človekom a počítačom, ktorý dokáže vykonávať širokú škálu úloh.

O rok neskôr sa Chat GPT stal najrýchlejšie rastúcou aplikáciou na svete s viac ako 100 miliónov používateľov.

Chápanie pojmu „umelá inteligencia“ nie je v súčasnosti ani jednotné ani trvalé a pod týmto fenoménom sa skrýva neuveriteľne veľké množstvo predstáv, definícií, prístupov a teórií. Pokiaľ sa chceme pokúsiť o najjednoduchšiu definíciu, Wikipédia ponúka definíciu AI ako „simulovanie inteligentného riešenia problémov strojom.“ Alebo na inom mieste: Umelá inteligencia je schopnosť zariadenia prejavíť schopnosti podobné človeku, ako sú uvažovanie, učenie, plánovanie, tvorivosť a riešiť to, čo rozpozná ako problém, pričom koná v záujme dosiahnutia špecifického cieľa.“

V súvislosti s ďalším rozvojom umelej inteligencie je treba poznamenať, že tieto prognózy nie sú vôbec konzistentné. Aj dnes je bez diskusie, že viac či menej inteligentní roboti sú užitočnými autonómnymi elementami zložitých výrobných či iných technologických procesov. Súčasne však sú na svete aj viaceré katastrofické predpovede. V roku 2015 uznávané osobnosti ako Stephen Hawking, Bill Gates alebo Elon Musk spolu s ďalšími zverejnili otvorený list o umelej inteligencii vyzývajúci na výskum o sociálnych dopadoch AI s konkrétnym výskumom o možných úskaliach AI.

Veľmi zaujímavá je v tomto smere aj prognóza uznávaného futuroológa, mysliteľa a inovátora Raya Kurzweila:

- 1) V roku 2029 umelá inteligencia dosiahne ľudské schopnosti a prejde Turingovým testom.
- 2) Koncom 20. rokov 21. storočia vďaka nanobotom v našom tele (t.j. robotom mikroskopickej povahy, ktorými prestaneme byť závislými na vlastnej imunite a ktoré sú schopné zničiť rakovinové bunky v tele v priebehu pár dní) vymizne väčšina nemocí.
- 3) Koncom 30. rokov 21. storočia bude virtuálna realita na nerozoznanie od skutočnosti. Nepoznáte, či hovoríte s priateľom alebo jeho avатарom. Vďaka bezdrôtovým sieťam budeme môcť „telepaticky“ komunikovať s inými ľuďmi či strojmi.
- 4) V 40. rokoch 21. storočia umelá inteligencia prekoná ľudskú inteligenciu násobkom niekoľko miliárd a nastane singularita. Väčšinu ľudských činností nahradia nanoboti schopní vytvoriť čokoľvek od jedla až po mestá. Bežnou realitou sa stanú ľudia s vylepšenými časťami svojho tela.
- 5) Do roku 2045 mnohonásobne zvýšime svoju inteligenciu napojením našej mozgovvej kôry na umelú mozgovú kôru v cloude.

Jeho kľúčovou predpoveďou teda je, že náš svet ovládne technologická singularita, kde stroje budú chytřejšie než ľudia. Súčasne ale tvrdí, že to neznamená, že by si „inteligentné“ stroje ľudí zotročili ale budú nás naopak podporovať.

V roku 2023 sa v Bletchley Parku neďaleko Londýna konal medzinárodný summit o bezpečnosti umelej inteligencie. Dvadsaťosem krajín sveta vrátane USA, Číny, Veľkej Británie i Európskej únie podpísalo Deklaráciu o potrebe medzinárodnej spolupráce v oblasti bezpečnosti umelej inteligencie s cieľom riešiť potencionálne riziká tejto

technológie. Na záver summitu zaujali slová zosnulého Stephena Hawkinga, ktoré predniesol britský premiér Rishi Sunak: „Umelá inteligencia bude pravdepodobne to najlepšie alebo to najhoršie, čo sa ľudstvu stane.“

Historický vývoj umelej inteligencie za posledných sto rokov bol poznačený značnou rýchlosťou, konkurenčným bojom najvýznamnejších svetových technologických gigantov, súbojom a súťažou štátov, ale aj mnohými omylmi či zlyhaniami AI.

Médiá v posledných rokoch priniesli správy o tragických zlyhaniach robota riadeného umelou inteligenciou, keď napadol a usmrtil pracovníka vývojovej linky, keďže ho detekoval ako hrozbu vo vzťahu k svojej činnosti. Od roku 2018 bolo zaznamenaných niekoľko smrteľných dopravných nehôd autonómneho vozidla (vozidla riadeného umelou inteligenciou) najmä v USA a Nemecku. Časté sú nepochybne zlyhania i pri zbraňových systémoch riadených AI vo vojnových konfliktoch, či v práci spravodajských služieb, ktoré však medializované zvyčajne nie sú. Zásadným problémom sa však javí skutočnosť, že vývoj AI bol poznačený živelnosťou, ale predovšetkým absenciou akejkoľvek právnej úpravy či regulácie.

V tomto zmysle treba veľmi pozitívne hodnotiť niekoľkoročné úsilie Európskej únie o takúto reguláciu, najmä z hľadiska zabezpečenia jej bezpečnosti a rešpektovania základných práv a slobôd občanov únie.

V júni 2024 prijala EÚ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady 2024/1689 o umelej inteligencii, ktoré stanovuje harmonizačné pravidlá pre jej vývoj a používanie (v skratke Zákon o AI).

Toto nariadenie o AI je jedným z prvých svojho druhu na svete. Obsah nariadenia, okrem iného, rozdeľuje systémy umelej inteligencie do štyroch kategórií podľa úrovne ich rizika:

- 1) Minimálne riziko – zahŕňa umelú inteligenciu, ktoré nepredstavuje významné riziko pre jednotlivcov, ako sú videohry alebo spamové filtre. Na tieto systémy sa vzťahujú len minimálne regulačné požiadavky.
- 2) Obmedzené riziko – patria sem napríklad chatboty, systémy na spracovanie textu, obrazu, zvuku, ale aj modely umelej inteligencie na všeobecné účely. Tu sa vyžaduje, aby používatelia boli informovaní, že interagujú s umelou inteligenciou.
- 3) Vysoké riziko – ide o systémy, ktoré môžu mať výrazný vplyv na zdravie, bezpečnosť alebo práva osôb ako sú umelé inteligencie používané v zdravotníctve, doprave, školstve, zamestnávaní, v oblasti azylu a migrácie. Tieto systémy musia spĺňať prísne požiadavky na transparentnosť, bezpečnosť a dohľad.
- 4) Neprijateľné riziko – niektoré umelé inteligencie sú úplne zakázané, napríklad systémy na sociálne skórovanie (tzv. social scoring) alebo biometrickú identifikáciu v reálnom čase vo verejných priestranstvách (s určitými prísnymi výnimkami, napríklad pre orgány činné v trestnom konaní).

Osobitne významné sú napríklad zakázané umelé inteligencie.

Zakázaná je napríklad:

- 1) AI, ktorá používa podprahové techniky alebo účelové, manipulatívne alebo klamlivé techniky, aby ovplyvnila rozhodnutie osoby alebo skupiny osôb. Tieto osoby alebo skupiny potom spravia rozhodnutia, ktoré by inak nespravili.
- 2) AI, ktorá využíva zraniteľné osoby alebo osobitné skupiny osôb z dôvodu ich veku, zdravotného postihnutia, ťažkej osobnej sociálnej alebo ekonomickej situácie s cieľom, aby spravili rozhodnutie, ktoré by inak nespravili.

- 3) AI na tzv. social scoring – teda na hodnotenie správania osôb alebo ich charakteristík počas určitého obdobia, ktoré vedie k škodlivému alebo nepriaznivému zaobchádzaniu s osobami. Osobám by sa na základe sociálneho skóre neumožňoval prístup k určitým službám, tovaru, zamestnaniu a pod.
- 4) AI na posúdenie alebo predvídanie toho, či osoba spácha trestný čin, a to výlučne na základe profilovania.
- 5) AI, ktorá je systémom biometrickej kategorizácie osôb, pričom dochádza ku kategorizácii s cieľom odvodit' ich rasu, politické názory, členstvo v odboroch, náboženské presvedčenie alebo sexuálnu orientáciu.

Nariadenie o AI bolo vytvorené tak, aby bolo technologicky neutrálne, čo znamená, že sa vzťahuje na všetky systémy umelej inteligencie. Súčasne je rizikovo orientovaná, čo znamená, že sa orientuje najmä na tie systémy, ktoré predstavujú najväčšie ohrozenia pre bezpečnosť a ľudské práva.

Zákon o AI nadobudol účinnosť 1. augusta 2024. Pravidlá pre vysoko rizikové systémy AI majú predĺžené prechodné obdobie do 2. augusta 2027. Od februára 2025 zákon zakazuje systémy umelej inteligencie, ktoré predstavujú neprijateľné riziko, vrátane tých, ktoré predstavujú jasné ohrozenie bezpečnosti, práv a živobytia ľudí.

Okrem nariadenia EÚ o AI však treba spomenúť aj niekoľko svetových summitov o AI, ktoré sa konali v posledných rokoch (India 2024, Soul 2024, Kanada 2023, USA 2023, Japonsko 2023). Posledný globálny summit o umelej inteligencii sa konal 10. – 11. februára 2025 v Paríži, kde 61 krajín sveta podpísalo Deklaráciu o tom, že táto technológia musí byť otvorená, etická, bezpečná a dôveryhodná. Túto deklaráciu však nepodpísali USA a Veľká Británia, ktoré prezentovali rastúci odpor proti reguláciám, ktoré podľa vývojárov a biznismenov brzdia inovácie...

Hoci nariadenie EÚ o AI, ako bolo spomínané, vo svojom texte uvádza viaceré príkazy a tvrdé zákazy a hoci v doterajšej histórii používania AI, či už v riadnej alebo skúšobnej prevádzke došlo i k tragickým zlyhaniam AI, úplne absentuje zmienka o možnom trestnom konaní ako dôsledok takéhoto konania. Ostáva veriť, že trestnoprávna úprava, resp. trestnoprávne aspekty AI by mali byť predmetom úpravy v jednotlivých členských štátoch EÚ. Ako určitá analógia hmotnoprávnej úpravy by bolo možné uviesť skutkové podstaty trestných činov počítačovej kriminality podľa § 247 až 247d Trestného zákona.

Je nespochybniteľným faktom, že umelá inteligencia výkonom svojich naprogramovaných činností zasahuje a bude zasahovať do rôznych spoločenských vzťahov, čím sa dostávame do interakcie s právom, ktoré tieto oblasti reguluje.

Z hľadiska trestného práva je potrebné zohľadniť účel trestného práva, teda ochranu významných spoločenských vzťahov (práva a oprávnené záujmy fyzických a právnických osôb, záujmy spoločnosti pred trestnými činmi), vymedziť, ktoré spoločenské vzťahy AI môže ohroziť, akým spôsobom a s akými následkami.

Z hľadiska uvádzaných úvah bude rozhodujúca otázka možného vyvedenia trestnej zodpovednosti voči umelej inteligencii. Vo svete ako aj u nás sa v diskusiách objavujú viaceré prístupy, resp. riešenia významných právnych teoretikov.

Pre potreby tohto príspevku si dovoľím prezentovať prístup Gabriela Hallevyho, ktorého návrhy riešení možno považovať za originálne, pragmatické a výstižné. Gabriel Hallevy (nar. 1973) je izraelský profesor trestného práva. Stal sa známym najmä svojimi publikáciami o umelej inteligencii v trestnom práve, ktoré boli preložené do mnohých

svetových jazykov. Už v roku 2014 konštatoval, že „umelá inteligencia predstavuje osobitnú výzvu pre tradičné koncepty trestnej zodpovednosti.“

Halley prezentuje tri základné modely možného riešenia trestnej zodpovednosti umelej inteligencie, resp. systémov, ktoré ju využívajú:

- 1) Model spáchania trestnoprávne relevantného činu prostredníctvom iného, teda koncept nepriameho páchatel'stva.
- 2) Model prirodzene predvídateľných následkov, inak model založený na nedbanlivosti.
- 3) Model priamej trestnej zodpovednosti AI.

Prvý je riešením prípadov, ak trestne zodpovedná osoba využije alebo zneužije umelú inteligenciu ako nástroj na páchanie trestnej činnosti. Najčastejšie to môže byť programátor, predajca alebo používateľ (prevádzkovateľ) umelej inteligencie. V tomto prípade ide o v teórii trestného práva model nepriameho páchatel'stva. V tomto prípade ide o „neživý nástroj“, keď umelá inteligencia vykonáva vôľu tretej osoby, aby ako sofistikovaný nástroj vykonával cez naprogramovaný výkon vôľu páchatel'a trestného činu. Okrem toho, podľa právneho poriadku de lege lata, AI nemôže byť považovaná za subjekt trestného práva.

Druhý model je založený na schopnosti tvorcu (programátora) alebo užívateľa predvídať možnosť spáchania trestnej činnosti umelou inteligenciou. Tento model vychádza z formy nedbanlivostného zavinenia, teda prezumpcie, že tvorca alebo užívateľ umelej inteligencie nemali úmysel (priamy alebo nepriamy) spáchať prostredníctvom AI trestný čin. Ich trestná zodpovednosť je založená na predpoklade, že za bežných okolností vedeli že AI môže ohroziť, porušiť záujem Trestným zákonom, ale bez primárnych dôvodov sa spoliehali, že takéto ohrozenie alebo porušenie nespôsobí alebo nevedeli, že takýto následok vzhľadom na okolnosti a na osobné pomery vedieť mali a mohli. Tento model je založený na schopnosti a možnosti predvídať v určitej miere správanie umelej inteligencie.

Tretí model priamej trestnej zodpovednosti umelej inteligencie je najkontroverznejším a najťažšie uchopiteľným modelom. Tento model v súčasnom kontinentálnom koncepte trestného práva nemá oporu. Umelá inteligencia, prípadne roboty, ktoré dnes konajú iba v súlade so spôsobom a účelom, akým boli naprogramované. Nemôžu byť preto považované za subjekty v zmysle trestného práva a v našom právnom prostredí je tento model neakceptovateľný. Nemožno však úplne vylúčiť, že vývoj umelej inteligencie v technickom zmysle dosiahne svoj cieľ, teda, že umelá inteligencia násobne prekoná ľudskú inteligenciu a bude autonómny, úplne samostatný subjekt, schopný bez človeka rozhodovať o svojej činnosti.

Záver

Na záver si dovoľím konštatovať, že umelá inteligencia je už dnes aktuálnou výzvou nielen pre slovenské trestné právo a táto výzva bude v budúcnosti čoraz naliehavejšia.

Použitá literatúra

1. Akt o umelej inteligencii, online. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/sk/>
2. Biela kniha o umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere, online. Dostupné na: [https://op.europa.eu/publication>language-sk](https://op.europa.eu/publication/language-sk).
3. FUNTA, R. *Umelá inteligencia a trestná zodpovednosť?*, Justičná revue, Bratislava č. 1/2019, s. 73-83.

4. FUNTA, R., PLAVČAN, P. *Predstavy o trestnej zodpovednosti autonómneho riadenia vozidla*, Justičná revue, 73, 2021, č.10, s. 1150-1163.
5. HALLEVY, G. *The Criminal Liability of Artificial Intelligence Entities - from Science Fiction to Legal Social Control*, Springer 2016.
6. História umelej inteligencie, online. Dostupné na: <https://encyklopediapoznania.sk>.
7. IVOR, J. *Umelá inteligencia a jej trestnoprávne aspekty*, Zborník príspevkov z konferencie Bezpečné Slovensko a Európska únia, VŠBM Košice, 2022.
8. LARINOVÁ, E. *Umelá inteligencia, Big data*. Kriminalita, Torden 2021.
9. Návrh Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie, online. Dostupné na: <https://eur.tex.europa.eu/legal-content/TXT>
10. SMEJKAL, V. *Kybernetická kriminalita*, 3. vyd., Plzeň. Aleš Čenek, 2022.
11. SPANO, M. *Umelá inteligencia v orechovej škrupinke: Stručný úvod do umelej inteligencie...*, Martin Spano, 2019.
12. Umelá inteligencia: možné oblasti využitia a riziká, ktoré so sebou prináša, online. Dostupné na: <https://ww.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/society/202009>.
13. V sídle Bletchley Park sa skončil dvojdňový summit o bezpečnosti AI, online. Dostupné na: www.teraz.sk, 3.11.2023.
14. VOJTUŠ, F. KORDÍK, M., DRAŽOVÁ, P. *Umelá inteligencia, jej využívanie a trestnoprávna zodpovednosť – výzvy, problémy a možné riešenia*, https://www.ilaw.cas.cz/files/Pravnik_6/2023.

Kontaktné údaje autora

Meno a priezvisko: Dr.h.c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.
Pracovná pozícia: vysokoškolský učiteľ, profesor
Zamestnávateľ: Právnická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
E- mail: jaroslav.ivor@umb.sk

KOŠICKÉ DNI TRESTNÉHO PRÁVA 2025, IX. ročník

Hlavná sekcia 1: **Umelá inteligencia – výzva pre trestné právo**

Podsekcia 1: **Extrémizmus v optike kriminológie, viktimológie a kriminalistiky**

Podsekcia 2: **Tvorba a nástroje trestnej politiky**

Zborník vedeckých príspevkov z celoštátnej interdisciplinárnej vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou

KOŠICE CRIMINAL LAW DAYS 2025, IX.

Main section :**Artificial Intelligence – A Challenge for Criminal Law**

Subsection 1: **Extremism Through the Lens of Criminology, Victimology, and Criminalistics**

Subsection 2: **Development and Instruments of Criminal Policy**

The Collection of scientific contributions nationwide interdisciplinary scientific conference with international participation

Zostavovatelia: prof. JUDr. Sergej Romža, PhD.
JUDr. Lukáš Michal'ov, PhD. mult.
JUDr. Michaela Ema Mauerová

Vydavateľ: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Vydavateľstvo ŠafárikPress

Rok vydania: 2025
Počet strán: 561
Rozsah: 44,44 AH
Vydanie: prvé

DOI: <https://doi.org/10.33542/KDT-0479-8>

ISBN 978-80-574-0479-8 (e-publikácia)